

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/11/2022
Identifikačné číslo spisu:	5114205710
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Sedláčková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5114205710.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedláčkovej v spore žalobcu: FERONA Slovakia, a.s., so sídlom Bytčická 12, 011 45 Žilina, IČO: 36 401 137, právne zast. Mgr. Miroslava Šufáková, advokátka, so sídlom Pivovarská 1058/7, 010 01 Žilina, proti žalovanému: 1/ OK NITRA, s.r.o., so sídlom Novozámocká 104, 949 05 Nitra, IČO: 34 142 100 a 2/ Ing. G. M., nar. XX. E. XXXX, bytom R., obaja žalovaní zastúpení Advokátska kancelária Patajova Pataj s.r.o., so sídlom J. Chalupku 8, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 867 519, o zaplatenie zmenkovej sumy 343 001,23 eur s príslušenstvom a o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre pod č. k. 15CoZm/2/2020-1071 zo dňa 30. apríla 2021, takto

rozhodol:

I. v Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovanému 1/ a 2/ p r i z n á v a voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) uznesením č. k. 15CoZm/2/2020-1071 zo dňa 30. apríla 2021 napadnuté uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 29CbZm/22/2014-1048 zo dňa 20. decembra 2019 zmenil tak, že žalovaní 1/ a 2/ majú právo na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 % (výrok I.). Výrokom II. odvolací súd priznal žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, pričom okolnosti uvádzané v jeho rozhodnutí ako dôvody hodné osobitného zreteľa nepovažoval za dostatočné a relevantné na aplikáciu zákonného ustanovenia § 150 O. s. p. Ďalej uviedol, že zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že pri vystavení zmenky došlo zrejme k spáchaniu trestného činu, jej vystavenie sa preukázalo ako nezákonné, resp. bez vzťahu k žalovaným 1/ a 2/, čo súčasne navodzuje stav absencie pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 1/ a 2/, avšak žalovaným 1/a 2/ nepochybne v doterajšom konaní vznikli nemalé trovy konania, ktoré by nepriznaním náhrady trov konania ako úspešným účastníkom konania museli znášať. Z uvedeného dôvodu nepovažoval odvolací súd za dôvodné a odôvodnené

aplikovať § 150 ods. 1 O. s. p. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 C. s. p.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal v zákonnej lehote žalobca dovolanie, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobca vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ C. s. p.

4. Porušenie práva na spravodlivý proces videl žalobca v tom, že odvolací súd aplikoval Civilný sporový poriadok, hoci mal aplikovať Občiansky súdny poriadok, odvolací súd nevyhodnotil, či sú tvrdenia žalobcu relevantné pre nepriznanie trov konania žiadnej zo strán sporu a následne neustálil, či sú tieto tvrdenia preukázané a napokon odvolací súd vychádzal z iných skutkových zistení ako súd prvej inštancie bez toho, aby dokazovanie doplnil alebo zopakoval.

5. K aplikácii nesprávnej procesnej normy dovolať uviadol, že odvolací súd mal odvolanie žalovaných 1/ a 2/ prejednať podľa Občianskeho súdneho poriadku, avšak rozhodol podľa Civilného sporového poriadku len o nároku na náhradu trov konania. Týmto postupom bol žalobca ukrátený na procesných právach, najmä pri procesnom postupe podľa O. s. p. by mal právo, aby o výške trov konania rozhodol v poslednej inštancii trojčlenný senát odvolacieho súdu. Dovolať ďalej uviadol, že procesný postup podľa O. s. p. je pre stranu, ktorá prehrala spor výhodnejší, keďže umožňuje súdu, aby posúdil každý úkon právnej pomoci samostatne v tom smere, či je potrebné aplikovať zásadu náhrady trov konania podľa výhry sporu, podľa zavinenia alebo podľa okolností hodných osobitného zreteľa.

6. K opomenutiu vyhodnotiť argumentáciu žalobcu po právnej a skutkovej stránke dovolať uviadol, že v danej veci bol odvolací súd povinný ustáliť, či sú žalobcove tvrdenia o dôvodoch hodných osobitného zreteľa relevantné a v prípade kladnej odpovede bol odvolací súd povinný skutkovo vyhodnotiť, či sú žalobcove tvrdenia o dôvodoch hodných osobitného zreteľa pravdivé. Odvolací súd mal teda podľa názoru dovolať ustáliť, či tvrdené okolnosti (dobromyseľné podanie návrhu žalobcom v dôsledku omylu vyvolaného žalovanými) možno považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania úspešným žalovaným (vec mal právne posúdiť). Následne mal vyhodnotiť, či spôsob odovzdania zmenky a nereagovanie na predžalobnú výzvu možno vyhodnotiť ako úmyselné a účelné vyvolanie omylu žalovanými.

7. K odklonu odvolacieho súdu od skutkových zistení súd prvej inštancie bez doplnenia alebo zopakovania dokazovania dovolať uviadol, že súd prvej inštancie vykonal (okrem iných) výsluch svedka B. A. (k otázke odovzdania zmenky v zalepenej obálke) a výsluch strán sporu (k okolnostiam dobrej viery žalobcu pri podaní žaloby a k okolnostiam správania sa strán sporu pri odovzdaní zmenky a pred podaním žaloby). Tieto skutkové okolnosti odvolací súd prehodnotil, keďže ich bez akéhokoľvek vysvetlenia (a bez zopakovania dokazovania) neprevzal do skutkového základu, z ktorého pri rozhodnutí vychádzal. Ak sa teda odvolací súd v napadnutom uznesení nijako nezaoberal dôvodmi žalobcu, na ktoré poukazoval už v predchádzajúcich podaniach, porušil tým právo žalobcu na spravodlivý proces.

8. Žalovaní 1/ a 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu zo dňa 22. septembra 2021 prezentovali názor, v zmysle ktorého napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je čisto procesným rozhodnutím, ktoré nie je zahrnuté v skupine rozhodnutí podľa § 420 a § 421 C. s. p., proti ktorým je možné podať dovolanie. S poukazom na uvedené žalovaní navrhovali, aby dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol.

9. Nad rámce uvedeného žalovaní 1/ a 2/ uviedli, že bez svojho procesného zavinenia boli nútení brániť sa proti domnelému nároku žalobcu, preto akákoľvek argumentácia žalobcu ako pána sporu o dôvodoch predpokladaných § 150 O. s. p, resp. § 257 C. s. p. vyznieva podľa mienky žalovaných neudržateľne. Nie je spravodlivé požadovať, aby náklady takéhoto súdneho sporu zaťažovali žalovaných.

10. Žalobca vo svojej replike zo dňa 26. októbra 2021 zotrval na svojej argumentácii prezentovanej v písomných podaniach.

11. Najvyšší súd ako súd dovolací, podľa § 35 C. s. p. po zistení, že dovolanie podal včas žalobca zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

12. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

13. Podľa § 447 písm. f/ C. s. p. dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

14. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom odvolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho opodstatnenosti.

15. Ustanovenie § 420 C. s. p. zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o matérii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvostupňového súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 C. s. p.) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 C. s. p., ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 C. s. p., avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 C. s. p. z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Podľa § 357 písm. m/ C. s. p. jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej ním riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí), a teda ho možno považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (I. ÚS 275/2018, in č. 74/2018 Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky).

16. S poukazom na uvedené dovolací súd konštatuje, že Civilný sporový poriadok pripúšťa prípustnosť dovolania proti uzneseniu o nároku strán sporu na náhradu trov konania ako proti rozhodnutiu, ktoré síce nie je rozhodnutím vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí.

17. Dovolateľ v dovolaní namietal porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku aplikácie Civilného sporového poriadku odvolacím súdom, namiesto aplikácie Občianskeho súdneho poriadku, čím mal byť žalobca ukrátený o určité procesné práva.

18. K uvedenej námietke dovolací súd v prvom rade poznamenáva, že aplikácia procesných noriem je procesným postupom tak, ako ho predpokladá § 420 písm. f/ C. s. p. Citované ustanovenie je tak priestorom ochrany tých základných práv, do ktorých bolo zasiahnuté rôznymi nesprávnymi procesnými postupmi a rozhodnutiami (obdobne Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky pod sp. zn.

III. ÚS 225/2020 z 15. apríla 2021).

19. K obsahu námietky dovolací súd uvádza, že § 471 ods. 2 C. s. p. vychádza zo skutočnosti, že inštitút zmenkového platobného rozkazu (ustanovenie § 175 O. s. p. v znení účinnom do 22. decembra 2015) nie je v Civilnom sporovom poriadku upravený. Preto zákonodarca vychádzal zo skutočnosti, že začaté konania, v ktorých bol do 22. decembra 2015 žalovanému doručený zmenkový platobný rozkaz a ktoré neboli právoplatne skončené do 30. júna 2016, sa dokončia podľa pôvodných predpisov. To znamená, že aj za účinnosti Civilného sporového poriadku je pri rozhodovaní o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu súd povinný aplikovať ustanovenie § 175 O. s. p. v znení účinnom do 22. decembra 2015, avšak zároveň je povinný aj za účinnosti nového procesného kódexu v zmenkových veciach aplikovať jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 23. decembra 2015. Samotné rozhodnutie súdu však musí byť vydané podľa jednotlivých ustanovení Civilného sporového poriadku (k tomu vid' aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/37/2017 z 11. januára 2018).

20. K uvedenej problematike sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v Náleze Ústavného súdu SR pod sp. zn. III. ÚS 387/2021 z 23. júna 2022, keď uviedol, že „princíp okamžitej aplikability novej procesnej úpravy vyjadrený v § 470 ods. 1 C. s. p. je nosným pojmovým znakom procesnej intertemporalít. Tento princíp je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy - platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (Procházka, R., Káčer, M. Teória práva. Bratislava: C. H. Beck, 2013, s. 173). Naproti tomu princíp ultraaktivít procesných predpisov (§ 471 C. s. p.) musí byť vyjadrený explicitne, inak neplatí. Nie je teda odvoditeľný ústavne konformným teleologickým výkladom ako predošlý princíp. Vo svojej podstate je viac nežiaduci ako žiaduci, keďže prikazuje súdu postupovať podľa zrušeného, neplatného právneho predpisu, a tak vlastne „oživuje“ starú, spoločenským a právnym vývojom prekonanú právnu úpravu. Aktivácia starého procesného režimu je odôvodnená len v špecifických prípadoch, najmä ak zákonodarca určitý právny inštitút z právneho poriadku vypúšťa. Tak je to aj v prípade inštitútu zmenkového platobného rozkazu, ktorý bol vypustený z novej procesnej úpravy, a preto je logické, že konania začaté podľa § 175 O. s. p. sa dokončia podľa doterajších procesných predpisov z dôvodu absencie novej právnej úpravy. Prechodné ustanovenie § 471 ods. 2 C. s. p. je v tomto duchu potrebné vykladať reštriktívne, teda aplikácia predošlej právnej úpravy je opodstatnená len na konanie o zmenkovom platobnom rozkaze v rozsahu ustanovenia § 175 O. s. p., ktoré v novej právnej úprave absentuje. V konaní o odvolaní (proti rozhodnutiu o ponechaní, či o zrušení platobného rozkazu) aplikácia predošlej právnej úpravy (napr. § 238 ods. 3 O. s. p.) nemá opodstatnenie, keďže jej výsledkom by bola neprehľadnosť v spleti rôznych procesných režimov, čo nemožno považovať za súladné s princípom predvídateľnosti práva a s princípom právnej istoty“.

21. Dovolateľ ďalej odvodzoval prípustnosť dovolania argumentáciou, že odvolací súd nevyhodnotil, či sú tvrdenia dovolateľa relevantné pre nepriznanie trov konania žiadnej zo strán sporu a tiež argumentáciou, že odvolací súd vychádzal z iných skutkových zistení ako súd prvej inštancie bez toho, aby dokazovanie doplnil alebo zopakoval.

22. V prejednávanej veci súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 29CbZm/22/2014-950 zo dňa 22. septembra 2017 o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ odvolací súd uznesením č. k. 15CoZm/3/2018-1009 zo dňa 29. marca 2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti trov konania zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Následne súd prvej inštancie uznesením č. k. 29CbZm/22/2014-1048 zo dňa 20. decembra 2019 náhradu trov konania žalovaným 1/ a 2/ nepriznal. Toto rozhodnutie odvolací súd uznesením č. k. 15CoZm/2/2020-1071 zo dňa 30. apríla 2021 zmenil tak, že žalovaní 1/ a 2/ majú právo na náhradu trov prvoinstančného konania. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca predmetné dovolanie.

23. V sporovom konaní, ako je nepochybne aj konanie o zaplatenie peňažnej sumy zo zmenky, sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 C. s.

p.). Len výnimočne nemusí súd úspešnej strane náhradu trov konania priznať. Aplikácia § 257 C. s. p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná.

24. Odvolací súd aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania všeobecnú zásadu úspechu vo veci, keď na rozdiel súd súdu prvej inštancie nevzhladol v danej veci zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce výnimočný postup súdu pre nepriznanie náhrady trov konania. Podľa jeho právneho záveru teda na dosiahnutie spravodlivosti vo vedení a výsledku konania nebol naplnený dôvod hodný osobitného zreteľa (§ 257 C. s. p.). Svoje rozhodnutie zdôvodnil, keď uviedol, že „okolnosti uvádzané v jeho (pozn. prvoinštančnom) rozhodnutí ako dôvody hodné osobitného zreteľa nepovažoval za dostatočné a relevantné na aplikáciu § 257 C. s. p. Zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že pri vystavení zmenky došlo zrejme k spáchaniu trestného činu, jej vystavenie sa preukázalo ako nezákonné, resp. bez vzťahu k žalovaným 1/ a 2/, čo súčasne navodzuje stav absencie pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 1/ a 2/, avšak žalovaným 1/ a 2/ nepochybné v doterajšom konaní vznikli nemalé trovy konania, ktoré by nepriznaním náhrady trov konania ako úspešným účastníkom konania museli znášať“.

25. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd nezistil splnenie predpokladov uvedených v § 257 C. s. p. a uplatnil všeobecnú zásadu, na ktorej spočíva rozhodovanie o náhrade trov konania. Pokiaľ dovolateľ namieta nesprávne vyhodnotenie jeho tvrdení o dôvodoch hodných osobitného zreteľa, ide o námietku týkajúcu sa tvrdeného nesprávneho postupu súdu pri hodnotení skutkových zistení a má v podstate povahu námietky správnosti zistenia skutkového stavu, pričom takáto nesprávnosť aj vtedy, ak by k nej došlo, prípustnosť dovolania podľa § 420 C. s. p. nezakladá.

26. S poukazom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. f/ C. s. p. odmietol.

27. Návrhu na odklad vykonateľnosti v prejednáwanej veci nebolo možné vyhovieť, nakoľko odklad vykonateľnosti prichádza do úvahy iba tam, kde môže byť nariadený výkon rozhodnutia, resp. exekúcia, teda v prípade rozhodnutia ukládajúceho povinnosť plniť. Najvyšší súd v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (k uvedenému porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016, sp. zn. 3Cdo/616/2015).

28. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že úspešnému žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov v rozsahu 100 %.

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta C. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.